

Acta sanctorum

quotquot toto orbe coluntur, vel a catholicis scriptoribus celebrantur, quae
ex Latinis et Græcis, aliarumque gentium antiquis monumentis

Quo dies primus et secundus continentur

Bolland, Johannes

Parisiis et Romae, 1866

§. XXXVI. An concilio Placentino, in quo Præfationem de Beata
composuerit, Sanctus interfuerit, et cur, sit ita sit, eo celebrato, ad
Majorem Cartusiam non redierit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73889](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73889)

A et seq. in litteras mittant. Ad Neocastrensem nunc tandem, qui omnium ultimus Alcherii de Turritanæ ecclesiæ consecratione testimonio subscripsit, episcopum venio. Hic, quem ob anno 1094 usque ad annum saltem 1112 sedisse adducta ab Ughello tom. IX Italiæ sacræ col. 402 et binis seqq. suadent, Henricus a Roccho et Ughello nuncupatur; licet autem a Tutino, huncque secutis Morotio et Mörkensio inter episcopos testimonio mox iterum laudato subscriptos, recenseatur, nomine tamen vel Henrici vel altero, quia forte nullum in testimonio illius exemplari, quod sibi præluxit, Tutinus invenit, haud officitur; ut proinde et hic a Tutino hujusque sequacibus Rocchus Pirrus et Ughellus lectionis diversitate sat notabili differant. Verum, etsi id ita habeat, cum equidem inter hosce omnes, quantum ad lectionem tum anni 1094, tum sanctissimæ Dei Genitricis, in caelos assumptæ, festi, quo ecclesiæ Turritanæ consecratio fuerit peracta, apprime conveniat, nec aliunde, cur monumentum illud, quod tam variè ex dictis apud varios legitur, pro spurio suspecto habeatur, quidquam occurrat; neququam id ut tale ob varias variorum exemplarium variantes lectiones, quæ amanuensium librariorumve errores dumtaxat plerumque sunt, rejiciendum est. Atque hinc jam, partimque e proxime recitato Rogerii comitis diplomate fit, ut ambigendum non sit, quin illa dictæ ecclesiæ, quam perperam Tutinus, uti ex hoc etiam instrumento liquet, cum ecclesia S. Mariæ de Arsafia pag. 7 Prospectus confundit, dedicatio et anno 1094, ut jam dictum, et ipso sanctissimæ Dei Genitricis in caelos assumptæ festo fuerit peracta.

§ XXXVI. An concilio Placentino, in quo Præfationem de Beata composuerit, Sanctus interfuerit, et cur, si ita sit, eo celebrato, ad Majorem Cartusiam non redierit.

C Post sancti e curia Pontificia in Turritanam Calabriae eremum recessum duo fuisse ab Urbano II Papa haud procul inde ante annum 1093 celebrata concilia, Beneventi scilicet in Campania unum, Trojæ in Apulia aliud, ex ipsis temporis hujus scriptoribus monumentisque habetur comperit. Ad primum, quod anno 1091, ut Bertholdus, Constantiensis presbyter scriptorque synchronus, in sua ad Hermannum Contractum Appendice testatur, adversus Guibertum anti-papam ejusque sequaces celebratum fuit, tot episcopi et abbates, quemadmodum in veteri, e quo Labbeus illius canones edidit, codice Romano legitur, convenerunt, ut eorum numerus facile adnotari non poterit. Nec patrum, qui ad secundum convenerunt, exiguus existit numerus, uti fidem facit concilii illius titulus a Labbeo in tom. X conciliorum ex antiquis codicibus Mss. illatus, hisque verbis conceptus: Anno Dominicæ Incarnationis MCCCIII. v Idus Martii convenit Troiæ in Apulia concilium episcoporum fere LXXV, abbatum XII. Ac Brunonem quidem ad duo hæc concilia, haud procul admodum a Calabria, eremogque, in qua versabatur, celebrata, ab Urbano e solitudine sua evocatum fuisse, verosimile vel idcirco apparet Octobris Tomus III.

ret, quod, cum in eremo Calabria jam commoraretur, subinde ex hac a Pontifice illo, prudentissimi Viri consiliis in majoris momenti negotiis uti volente, verosimillime arcessitus fuerit, ut jam supra docui.

395 Verum an etiam Sanctus ad celeberrimum numerosissimumque concilium, anno 1095, ut Bertholdus presbyter iterum mox laudatus testatur, loco a Calabria nonnihil remotiori, Placentiæ nimirum, celebratum, aliudque, quod huic prævit, quodque (neque enim in eo quidquam statutum fuisse legitur) non tam concilium, quam præparatio ad Placentinum concilium existisse videtur, Guastallæ, seu, ut ab aliis scribitur, Guardistallæ, aut Ewardastallæ anno 1094 exeunte habitum, ab Urbano Papa fuerit evocatus? Brunonem sane jam dicto, in quo iterum Guibertus Anti-papa et Henricus imperator communione Ecclesiastica fuere privati, concilio Placentino interfuisse, Blomenvenna, ceterique ejus biographi, sæculo quinto decimo posteriores, qui sanctum Virum a suo e Cartusia discessu ad annum usque 1095 Urbano adfuisse, tuncque demum, Rhegiensi, ad quem electus fuerat, archiepiscopatu recusato, Pontificiaque curia relicta, in Turritanam Calabriae eremum sese recepisse volunt, unanimi consensu affirmant. Et vero, etsi hanc eorum assertionem nullo testimonio satis antiquo firmare queam, vero tamen neququam puto ab similem, cum factum facile esse queat, ut Pontifex, qui Sanctum celebratis Troiæ et Beneventi conciliis interesse verosimiliter ex jam dictis voluerat, eum quoque ad Placentinum, in quo gravissimi ponderis negotia tractanda erant, e Calabria solitudine arcessierit. Pontifici, inquit in jam sæpius laudata Urbani Papæ II Vita num. 171 Ruinar-tius, in eadem synodo (Placentina scilicet) consiliarium adfuisse sanctum Brunonem, parentem Cartusianorum, omnes ferme vulgati auctores tradiderunt, nec animus est hanc opinionem impugnandi; at illis assentiri non possum, qui asserunt, huic sancto Viro tunc temporis oblatum fuisse a Pontifice archiepiscopatum Rhegiensem in Calabria. Ita ille, non multum, ut apparet, ablutens ab opinione, qua Sanctum Placentino concilio verosimiliter interfuisse, nec tamen, in hoc illi archiepiscopatum Rhegiensem fuisse oblatum, existimo.

396 At vero sunt etiam, qui Brunonem concilio isti non tantum interfuisse, verum etiam e Præfationibus in Missa recitari solitis, decimam, quæ est de beata Maria, quæque in concilio isto promulgata fuerit, concinnasse contendunt. Ac in primis quidem ita opinatur Surianus, in suis ad contextam a Surio S. Brunonis Vitam Annotationibus pag. 192 et seq., ac deinde in sua ad eandem Vitam Chronotaxi pag. 596. Verba ejus omnia, quorum primis, concilio Placentino interfuisse Sanctum, probare potissimum nititur, huc transcribo. Priori loco hisce sequentibus utitur: Paris difficultatis esse censetur, quod concilio dicitur (S. Bruno nempe) interfuisse Placentino, quod anno MCV celebratum est, cum diplomata donationis (Turritanæ eremi per Rogerium comitem) factæ anno MXC et confirmatæ ab Urbano II biennio post, repugnent. Sed nec hoc suo destituitur fundamento, cum Antonius Beuter, chronographus Valentinus, antiquitatum indagator egregius, in suo, quem inscripsit de Missæ caeremoniis, libello id non obscure asserat, dum ait, Præfationem, quæ decima est, de B. Maria Virgine tunc ab eo fuisse composi-

AUCTORE
C. B.

ad Placentinum verosimiliter etiam a Pontifice fuit arcessitus.

E

F

Composuisse in hoc Præfationem de Beata putatur a nonnullis.

ACTORE
C. B.

tam. Potuit igitur adhuc circa Placentini tempora concilii adhasse Pontifici, et suo nihilominus præfuisse Turrense monasterio; nam id solemne et solitum tunc fuisse, probant acta varia, præsertim S. Bernardi Claræ-Vallensis; in quibus legitur eum sexennio, et amplius a sua abfuisse Clara-valle, variis pro Sede Apostolica laboribus peregrinationibusque susceptis, ut de aliis taceamus, qui ad commune restinguendum schismatis incendium ex remotissimis orbis partibus acciti fuere; posteriori vero istis: Antonius Beuterius chronographus Valentinus, antiquitatum mirus observator, in libello, quem edidit de partibus et cæremoniis Missæ, refert, Præfationem de B. Maria Virgine in hoc concilio, quod Urbanus Placentiæ habuit, a Cartusiano fuisse compositam. Quis ille nisi S. Bruno, cujus sapientiam in quodam diplomate extollit Paschalis Papa, dicitque multum auctoritatis apud Sedem Apostolicam obtinuisse.

Asi hæc opinio, cum monumenta, quæ pro ea laudantur,

B

397 Hactenus ille, pro opinione, quæ Præfationem de B. Maria Virgine a S. Brunone concilii Placentini tempore compositam fuisse statuit, Antonium Beuterium dumtaxat allegans; verum, cum hic scriptor, utpote longissimo temporis intervallo a Sancti nostri concilioque Placentini ætate remotus, sola sua auctoritate fidem indubitam rei isti facere haud possit, potissimum modo, unde hanc is hauserit, dispiciendum. Cum laudatum a Suriano, quo commodius certiusque facere id possem, Beuteri Opus necessarium foret, nec id ad manum sit, opportune hic succurrit Mörkensis in Chronologico-diplomatica sua de S. Brunone Diatriba Ms. ita memorans: Sequenti anno mxciv, cum Guibertini, teste eodem Bertholdo, Turrim Crescentii adhuc obtinerent, et Urbanus minime tutus foret ab hostibus, excessit Urbe in Longobardiam, ac Guastallæ ad Padum flumen, adunato sacrorum antistitum coetu, Ecclesiæ necessitatibus consuluit, in quo Præfationem B. V. Mariæ vulgavit. Catalogus Ms. Rom. Pontificum apud Papebrochium in Urbano; Sigonius et Leander Albertus in Descriptione Lombardiæ de Guardistallo. Præfationem illam, quæ decima est, a Cartusiano compositam, reperit inter antiqua monumenta Antonius Beuterus in suo libro de partibus Missæ; vult tamen in concilio Placentino promulgatam, forte in hoc posteriori, utpote celebriori, reiteratam. Beuterus ergo, quod de composita a Cartusiano, quæ de B. Maria Virgine est, Præfatione asseverat, ex antiquis monumentis hausit. Verum cum simul, quantæ hæc antiquitatis fuerint, Mörkensis, quod id a Beuterio notatum verosimillime non invenerit, haud edicat, verene a Cartusiano, uti e monumentis illis Beuterus didicit, composita fuerit dicta Præfatio, dubium admodum mihi adhuc apparet, cum monumenta illa, quæ Beuterio præluere, sublestæ dumtaxat fidei forsitan fuerint.

non de S. Brunone, sed tantum de Cartusiano generatim loquantur,

C

398 Adhæc, etsi etiam tantisper daremus, monumenta antiqua, e quibus id Beuterus didicit, probatæ omnino notæ ac fidei fuisse, nondum tamen hinc consecrarium fuerit, a S. Brunone Præfationem decimam, quæ de B. Maria Virgine est, fuisse concinnatam. Hanc enim ille, non a S. Brunone, sed a Cartusiano, non definiendo, Sanctusne is, an alius fuerit, compositam fuisse, e monumentis, quæ laudat, dumtaxat tradit. Reponi quidem potest, non alium Cartusianum, quam Brunonem, concilio Placentino interfuisse; verum si Sanctus, uti verisimile ex dictis est, con-

cilio isti reipsa interfuit, socium sibi habuisse adjunctum, verosimillimum, ne dicam indubitatum, apparet. Nec est, cur, hoc dato, Brunoni equidem potius, quam alteri cuivis Cartusiano, qui ad concilium Placentinum comitatus eum fuerit, opus illud attribuendum putes, quod huic ille adornando, utpote summa eruditione vir, fuerit aptissimus; præterquam enim, quod ad id magna eruditione opus haud fuerit, Sanctus, uti ipsemet in sua infra huc transcribenda ad Radulphum Viridem ecclesiæ Remensis præpositum epistola docet, socios nonnullos, aut, si mavis, discipulos probe eruditos in Turrina Calabria eremo sibi habuit adjunctos; ut proinde abs horum uno, quem ad dictum concilium secum Sanctus duxisset, Præfatio illa composita esse poterit. At vero sunt, qui hanc nec Brunonis, nec alterius cujuscumque Cartusiani, sed ipsiusmet Urbani II Papæ opus esse, contendunt; ac in primis quidem Cardinalis Bona lib. II rerum Liturgicarum cap. 10, num. 5, et Ruinartius in contexta a se Pontificis hujus Vita num. 176. Omnia posterioris hujus scriptoris verba vel idcirco, quod antiqua, e quibus, quæ huc spectantia ibidem litteris mandat, deprehenderit, seu testimonio seu monumenta comprehendant, huc transcribo.

E

399 Sic habent: Recepta est apud auctores vulgatos traditio, Urbanum Papam in hoc concilio (Placentino nempe) decimam Præfationem, quæ est de beata Maria, novem antiquis addidisse. Id diserte habetur in veteri codice Ms. archi-monasterii Remigiani apud Remos, ab annis circiter quingentis scripto, ubi post relatum sub Pelagii Papæ nomine de novem Præfationibus decretum, eadem manu adduntur hæc verba: « Decima addita fuit in concilio Placentino sub Urbano Papa celebrato. » Rem vero sic contigisse ferunt. Cum Pontifex « Apud Sanctam Mariam de Campania, vetustissimæ pietatis templum, sacris operaretur, ut Deus » incepta concilii bene verteret, jamque Præfationem offerret; repente ex instinctu Divino in illa dulcissima verba, populo demirante prorupit: « Et te in veneratione beatæ Mariæ virginis collaudare, benedicere et prædicare; » quæ et Unigenitum tuum sancti Spiritus » obumbratione concepit, et Virginitatis gloria » permanente, huic mundo lumen æternum » effudit Jesum Christum Dominum nostrum, » per quem etc. » Quam Præfationem universalis postmodum Ecclesia adoptando probavit, et etiam nunc retinet. Hanc nonnulli a beato Brunone editam fuisse volunt; at eam ab ipso Urbano factam fuisse, diserte tradit Pandolphus in ejus Vita, non quidem in Placentina, sed in Ewardestallensi, ut jam (num. videlicet 168) monuimus, synodo. Plura de hac Præfatione habet Petrus-Maria Campus in Historia Placentina, lib. XII ad an. mxcv, quæ cum non satis sibi consent, huc referre visum non est.

dictamque Præfationem Pandulfus,

F

600 Hactenus Ruinartius. Atque ex his quidem ejus verbis intelligitur, Præfationem, quæ de B. Maria Virgine est, non certo in concilio Placentino, sed vel in hoc, si codici Remigiano, quem laudat, fides sit, vel in Ewardestallensi seu Guastellensi, si Pandulpho credendum sit, factam fuisse. Verum sive in hoc, quod verosimilius reor, sive in illo e binis hisce conciliis facta fuerit, vera esse potest eorum opinio, qui Sanctum nostrum illius faciunt auctorem, cum nihil omnino obstat, quo minus hic tam Guastellensi, quod ex dictis anno 1094

suppar probatæque fidei scriptor,

exceunte

A *cæcunte celebratum fuit, quam Placentino, quod Guastallensi haud multo fuit posterius, interfuisse credi queat. At vero, cum verba, e codice Remigiano a Ruinarthio hic adducto, nihil omnino suggerant, quod dictam Præfationem ab ipsomet Urbano compositam fuisse, suadeat, potissimum hic jam dispiciendum, primo quidem, an Pandulphus, qui eam ab Urbano factam asseverat, fidem indubitam mereatur; deinde vero, an illa ejus assertio tam clara tamque distincta sit, ut nullum supersit dubium, quin ea, Præfationem illam ab ipsomet Urbano concinnatam fuisse, significatum voluerit. Ac Pandulphum quidem dignum esse, cui fides indubitata adhibeatur, dubitandum non videtur. Etsi enim eum, contra ac nonnulli censent, a Pandulpho Masca, quem Lucius III, ad Pontificatum anno 1181 evehctus, purpuratorum Patrum senatui adscripsit, diversum esse, Muratorius tom. III rerum Italicarum scriptorum pag. 274 versa cum Pagio recte doceat, Urbano tamen secundo Pontifici fuit æqualis aut certe suppar, uti liquet ex iis, quæ de eodem scriptore loco cit. idem Muratorius docet, hunc scribens in modum: Quandoquidem Ambrosianæ bibliothecæ ditissimum promptuarium quorundam summorum Pontificum Vitas a Pandulpho Pisano conscriptas exhibet, has etiam collectioni præsentii inserere socii palatini atque ego utilissimum putavimus.*

Urbano II
Papa

601 Incipiunt autem a Gregorio VII et desinunt in Alexandrum III atque a scriptore proficiscuntur, qui iisdem temporibus in vivis erat atque ea scriptis mandabat. Jamque, testibus Felino, Onuphrio Panvino, Ludovico a sancto Carolo aliisque, noveramus Pandulphum ejusmodi Vitas elucubraturum fuisse; et ex iis etiam multa in suos Annales derivat summus ecclesiasticæ historiæ illustrator Baronius. Imo Constantinus Cajetanus anno MDCXXXVIII typis Romanis tradidit, ac notis illustravit Gelasii II Vitam, ab eodem Pandulpho conscriptam, ex qua intelligimus, scriptorem hunc anno MCVIII, ecclesiasticæ militiæ adscriptum, in Romana curia vixisse. Quin itaque Pandulphus fidem mereatur in iis, quæ de Urbano II Papa memoriæ prodit, dubitandum non apparet. Dispicimus modo, an Præfationem, quæ de B. Maria Virgine est, a Pontifice illo compositam fuisse, tam diserte tamque expresse edicat, ut id illum proprio Marte fecisse, innuat. Verba ejus huc spectantia apud Papebrochium in Propylæo Maji in Conatu chronico-historico ad Romanorum Pontificum Catalogum in Urbano II et apud Muratorium tom. III rerum Italicarum Scriptorum pag. 532 hæc sunt: Sex concilia (Urbanus II Papa) celebravit unum apud Clarimontem; alterum apud Guardestallum Longobardiæ, in quo fecit Præfationem de festivitibus B. Mariæ Virginis; aliud vero apud Melliam, et alterum Romæ in ecclesia B. Petri, Aliud apud Troiam in Apulia, et alterum apud Placentiam. Hactenus Pandulphus. Atque hisce quidem verbis, fuisse ab Urbano II Papa Præfationem, de qua hic, proprio Marte compositam, diserte asserere visus est Ruinarthio, fuisseque sane eam proprio Marte ab Urbano compositam, erit dicendum, si res eo modo, quo eam (adi Ruinarthii verba num. 599 recitata) contigisse ferunt, reipsa contigerit. Verum, ut ad id, quod posteriori loco hic ponitur, primo respondeam, præterquam quod ii, ac in primis Petrus Maria-Campus, a Ruinarthio laudatus, a quibus res ito gesta narratur, recentiores omnes sint, fidem

que proinde indubitam facere haud nati, Placentiæ illam (adi iterum Ruinarthii verba num. 599, locoque hisce citato Mariam-Campum) ita gestam statuunt, ut ne quidem alibi initium accepisse potuerit, sicque cum Pandulpho, utpote qui eandem Guastallæ seu Guardestalli accidisse, tradat, tanlopere pugnant, ut ne quidem modo, per Mörkensium supra assignato, in concordiam possint adduci.

602 Quod nunc pertinet ad mox huc transscripta verba, quibus, Præfationem de Beata ab ipsomet Urbano compositam fuisse, diserte tradere Pandulphus Ruinarthio est visus; cum non raro fiat, ut reges, imperatores, Pontifices aliæque in potestate constitutæ personæ fecisse dicantur etiam ea, quæ non proprio ipsarum Marte, sed jussu dumtaxat facta sunt, nescio, an futurum sit, ut quisque ob dicta Pandulphi verba Urbano Papæ Præfationem illam, tamquam proprio Marte abs eo compositam, indubitanter adscribat. Quod ad me pertinet, cum res ita habeat, nihilque ex dictis obstat, quo minus Sanctus noster, ut Placentino, ita etiam Guastallensi concilio, cujus tempore Præfationem de Beata concinnatam fuisse, recitata Pandulphi, auctoritate, quantum reor, codici Remensi per Ruinarthium supra laudato præferendi, verba verosimillimum saltem faciunt, interfuisse credatur, eam ego Brunoni indubitanter adjudicare non ausim, licet interim, an ejus opus vere sit, vehementer dubitem, tunc ob jam supra dicta, tum quod opinionem, quæ eandem Urbano Papæ, tamquam proprium ejus opus, attribuendam statuit, longe verosimiliorem idcirco autem, quod ei recitata Pandulphi verba, in sensu magis naturali et obvio accepta, suffragentur. Accedit, Præfationem illam (adi Historiæ literariæ Franciæ Scriptores tom. VIII, pag. 555 et 556) fortassis et Urbano et Brunone esse antiquiorem. Sed hæc tam de decima e Præfationibus in Missa recitari solitis, quæ a nonnullis Sancto attribuitur, quam de ejus in conciliis Guastallensi et Placentino præsentia disseruisse sufficiat. Dispicimus modo, quo Bruno, finito Placentino concilio, cui ex jam dictis forsitan interfuerit, sese contulerit, cur tunc saltem Cartusiam Majorem non repetierit, et quæ tum primum egerit, seu potius egisse tradatur.

605 Statim Sanctum ad Turritanam Calabriæ eremum a Placentino concilio esse reversum, scriptores prorsus omnes, qui huic illum interfuisse adstruunt, unanimi consensu affirmant. Verum multum abest, ut eos inter quantum ad rationem, ob quam tunc Sanctus Calabriam petierit, nec ad Cartusiam Majorem redierit, tam recte conveniat. Alii enim, hosque inter Puteanus, Blumenvenna et Surius, Sanctum id fecisse volunt, quod, cum Pontifex tunc in Galliam, in qua sita est Major Cartusia, proficisceretur, metueret, si ipse quoque (verba sunt Surii) eo se conferret, ne aut curiam declinare non posset, aut illam non reliquisset, sed sequi videretur; alii contra alias, quas hic omnes commemorare, necesse non est, rei illius causas allegant. Verum, etsi ita sit, nec, quemadmodum supra jam docui, allegata a biographis nostris causa effecerit, ut Sanctus anno 1090 ad Cartusiam non redierit, pugnare inter se idcirco dicendi non sunt, cum factum esse queat, ut diversas ob causas ad Cartusiam Majorem redire noluerit. Ac mihi quidem, quid tandem de causis, per alios allegatis, sit, idcirco potissimum Cartusiam Majorem non repetisse, sed ad Turritanam Calabriæ eremum rediisse

AUCTORE
C. B.

attribuat,
dubia admo-
dum apparet,

E

F

Cur Sanctus a
concilio Placentino
Cartusiam non
repetierit,

AUCTORE
C. B.

redisse Bruno videtur, tum quod hanc cura sua summopere adhuc indigere nosset, tum quod Calabriae et Siciliae comes Rogerius, sanctum Virum, quem, nondum fere cognitum, quod sanctissimis ejus precibus praesidium sibi ditonibusque suis a Domino speraret adfuturum, obnixissime ex dictis, ut, quem vellet, locum in ditone sua sibi deligeret, jam inde ab anno 1090 erat precatus, quemque, jam probe sibi cognitum, non secus ac Sanctum colebat, reverti in Calabriam omnibus modis vellet, nec Bruno posset non satisfacere desiderio principis tam pii tanque benevoli, quem in se sociosque suos, ut jam vidimus, maxime beneficium fuerat expertus.

et quid in reditu ad Calabriae eremum egisse traditur.

604 Ut sit, Sanctus equidem a concilio Placentino, si forte huic interfuit, in Calabriam rediit, nec Cartusiam, ut ut id facere maxime fortassis desideraret, repetere ei visum fuit. Ac Sanctum quidem, cum e concilio illo Calabriam repeteret, ad locum, duobus milliaribus Senis dissitum, divertisse, aliquamdiu ibidem commoratum esse, vicinis Senenses aliquoties hinc adiisse, ac tandem monitis suis, ut ad Urbani Papae II, a quo, quod Guiberto antipapae adhererent, sub interdico posita fuerat eorum civitas, obedientiam accederent, effecisse, Zanottius in S. Brunonis Historia seu Vita cap. 25 memoriae prodit, citans etiam pro hac sua narratione Vitam S. Brunonis Ms., cujus auctor sit Fulgentius Ceccaronius; verum, cum fuisse illud a Sancto nostro factum, a nullo prorsus scriptore alio commemoratum inveniam, nec Fulgentius Ceccaronius, e quo id Zanottius hausit, pro scriptore antiquo, habita aetatis, qua post S. Brunonem floruit, ratione, possit haberi, commemorari hic a Zanottio, quae veritati consonent, asseverare haud queo, remque proinde in medio relinquens, ad ea, quae Sancto, ad eremum Calabrinam jam reverso, obvenere, discipulique ejus in Cartusia passi esse narrantur, sermonem converto.

§ XXXVII. Gravissimam, absente Sancto, religiosi Cartusiae Majoris incolae tentationem patiuntur; natum comiti Rogerio filium Sanctus baptizat, novoque abs illo beneficio afficitur.

Brunonis in Cartusia discipuli gravissimam tentationem patiuntur,

Non redisse S. Brunonem a celebrato, cui ex dictis forsitan interfuerat, Placentino concilio ad Mojorem Cartusiam, religiosi hujus incolae importunum sane quam maxime accidit, si vera memorent nostri biographi; gravissimam enim, si hi recte scribant, a daemone tentationem passi sunt, in quo, si dilectis discipulis Vir sanctus adjuisset, solatio eis juxta ac auxilio esse potuisset. Tentationem illam, quae, si locum vere habuit, haud ita dudum, uti ex dicendis intelliges, post Placentinum concilium, aliudque, quod proxime hoc excepit, Claromontanum verosimilius acciderit, Blomenvennae verbis commemorare hic lubet. Is itaque Sancti biographus, e quo et Puteano, quae eodem spectantia Surius suppeditat, mutuat est, sic scribit: Non defuit in paradiso hoc

spirituali (Cartusia nimirum) etiam serpens antiquus. Praesentis nempe, quanta damna accepturus esset ex Ordine illo, cujus fundamenta jam tunc jaciebantur, maxima illos pusillanimitate et perplexitate turbavit, praecipue per linguas, id est, eos, qui novitatis ipsos arguentes, scilicet periculum occisionis propriae ingerebant, adeo ut prorsus nescirent, quid agendum sibi esset, tum propter vitae institutae rigorem, tum propter heremum horribilem, in qua se periclitari, illorum moti sermonibus, formidabant et ipsi. E contra vero timebant, si abirent, duces suas stellas Deumque offenderent.

606 Tali fuere a maligno spiritu Cartusiae Majoris incolae, Brunone absente, tentatione vexati; cui sane dispellendae opportunus maxime Sanctus fuisset; verum quod hic absens praestare non potuit, benignissime id, si fides iterum scriptoribus mox dictis, praestare dignata est divina Clementia. Cumque (subdit verbis proxime recitatis Blomenvenna) his aliquamdiu exagitati essent perplexitatibus, ecce, benignissimus Dominus, qui numquam deserit sperantes in se, misit ad eos, de hac re colloquentes (sicut de Spiritu scribitur, Nescis, unde veniat, aut quo vadat) virum honorabilem, crispus ac canos habentem capillos, dicentem eis: « Perplexi » estis, fratres, utrum manere in loco hoc, an » recedere debeatis, sed ego dico vobis ex parte » Dei, quia beata Dei Genitrix semper Virgo » Maria conservabit vos in loco isto, si Horas » ejus legeritis ante Horas canonicas; Comple- » torum vero post eas. » Quo dicto, disparuit homo; illi vero gavisi sunt gaudio magno, elegeruntque beatam Virginem Mariam in patronam Ordinis, in patronam vero sanctum Johannem Baptistam. Hominem autem illum sanctum Apostolum Petrum fuisse, ex illo vel maxime conjiciebant, quod successor ejus Urbanus secundus in concilio Clarimontensi Horas beatae Mariae a clericis quotidie dici instituit. Ex hac autem visione adeo sunt confortati in Domino, ut nec mors, nec vita ipsos posset separare a charitate Christi. Hactenus Blomenvenna: nunc in verba ejus, seu potius in ea, quae hisce memoriae prodit, docet, quaedam observanda.

607 Ac primo quidem, quod pertinet ad apparitionem, qua S. Petrus primis Cartusiae incolis seu Landuino ejusque sociis, senis specie assumpta, spectandum sese praebuerit, ad quotidianam eos Parvi de sanctissima Virgine Maria Officii recitationem excitavit, factumque sit, ut illi et periculosissima tentatione liberati fuerint, et in Ordinis sui patronam quidem eandem sanctissimam Virginem Mariam, patronum vero S. Joannem Baptistam elegerint; eventum illum quidem, ut nec scriptoris, nec monumenti satis antiqui seu aequalis testimonio auctoritate confirmatum, indubitanter negare idcirco non ausim, quod ei tum constans, uti eam vocant, totius Ordinis traditio, tum assiduus in eodem recitandi Parvi de Sanctissima Virgine Officii usus suffragetur; verum nihilne etiam est, ob quod, an apparitio illa, cave, quae hanc secuta narratur, locum unquam habuerint, dubitandum queat videri? Sanctissima Virgo Maria in patronam, et sanctus Joannes Baptista in patronum, utpote in quorum honorem ex supra dictis Cartusiam S. Bruno considerit, diu ante memoratam apparitionem a Sancto ejusque discipulis verosimiliter fuere electi; ut proinde an electionis hujus

F Haec, quae an omnium, quorum causa asseritur, vera etiam causa existerit,